

לקט שאלות העוסקות בדרכי מסירה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2019, מס' 11281

פרק ב: תחביר

10. ב. לפניך משפט על פי טקסט 3.
- לדברי אבי הסוציולוגיה המודרנית, הכריזמה היא תכונה שאדם יחיד ניחן בה, ובגללה הוא מובדל מאחרים.
- (1) במשפט זה מובאים דברי אבי הסוציולוגיה המודרנית.
- באיזו דרך מסירה בחר הכותב להביא את דברי הסוציולוג?
-

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2018, מס' 11281

פרק ב: תחביר

8. א. לפניך שלושה משפטים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- I. מנהלי בתי הספר המקצועיים טוענים כי הם יכולים לשנות את המצב.
- II. לטענת אנשי מקצוע, אפשר לממש יכולות מסוימות רק בבתי הספר המקצועיים.
- III. מטרת בתי הספר המקצועיים היא להכשיר תלמידים להשתלבות במקצועות הטכניים.
- (4) במשפט II יש מבנה תחבירי למסירת דברים.
- מהי דרך מסירת הדברים במשפט זה?
-
- נסח מחדש את משפט II: השתמש בדרך אחרת למסירת דברים.
-

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ח, מס' 11281

פרק ב: תחביר

8. א. לפניך קטע.
- 1 מדוע האינטליגנציה החברתית והאינטליגנציה הרגשית מתעצמות עם השנים?
- 2 הביולוגים סבורים שמדובר בהתפתחות נירו־ביולוגית. לעומתם הפסיכולוגים מאמינים כי מדובר
- 3 בהתפתחות רגשית. מחקר בשדה הפסיכולוגיה הראה כי מבוגרים שולטים ביעילות רבה במנגנון
- 4 הבקרה הרגשית שלהם.
- 5 יכולת זו היא שעושה אותם לחכמים יותר.
- (1) • ציין מהי דרך מסירת הדברים בשורות 2-4 בקטע.
- מסירת הדברים בשורות 2-4 נעשית באמצעות שימוש בפסוקיות.
- ציין את התפקיד התחבירי המשותף לפסוקיות אלה. _____ / המשך בעמוד 2/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצבי־ברק, אוגוסט 2017, מס' 11281

פרק ב: תחביר

10. ב. לפניך קטע מעובד מכתבה שהתפרסמה ב"אקונומיסט" ב-31/3/2016. קרא אותו, וענה על הסעיפים שאחריו.

(1) לפי אריק פיש, מחבר הספר "בני דור המילניום של סין", בני דור זה נאחזים בכל הזדמנות שנקרית להם בחיים. (2) רבים סבורים שדור זה נתון במשבר, ואילו אחרים סבורים שצעירי דור זה ייטיבו להסתגל לאתגרים הצפויים להם בעולם משתנה. (3) "כשבני דור המילניום ישלטו בעולם, החברה תתנהל טוב יותר", טוען עיתונאי צעיר ממלזיה. (4) עוד הוא הוסיף שכשבני דור המילניום ישלטו בעולם, הוא גם יהיה ירוק יותר.

ניתוח / המרה

(1) בקטע יש שלוש דרכי מסירה. ציין את דרך המסירה בכל אחד מן המשפטים.

משפט 1: _____

משפט 2: _____

משפט 3: _____

משפט 4: _____

תפקוד

(2) ציין את מספר המשפט שדרך המסירה בו היא המדויקת ביותר. _____

(3) נמק את קביעתך. _____

ניתוח / המרה

(4) בחר באחד המשפטים, וכתוב אותו בדרך מסירה השונה מן הדרך שבה הוא כתוב. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 75281

פרק ב: תחביר

8. א. לפניך שלושה משפטים ובהם דרכי מסירה שונות. קרא את המשפטים, וענה על הסעיפים שאחריהם.
- I. חז"ל שאמרו: "אל תעש תפילתך קבע" הם שיצקו דפוסים קבועים לתפילה.
- II. נאמר במסכת ברכות: "אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש".
- III. לדברי המגיד מאוסטרהא, כאשר האדם חושב שהוא מסוגל להניע דברים בעצמו, הקב"ה כביכול אומר לו: "...נראה לאן תגיע".

ניתוח / המרה

- (1) ציין את מספרו של המשפט שיש בו יותר מדרך מסירה אחת, וכתוב מה הן דרכי המסירה שבו.

- (2) בכל אחד מן המשפטים האחרים תחם את הדברים הנמסרים, וציין מעל כל חלק שתחמת את התפקיד התחבירי שלו.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ז, מס' 11281

פרק ב: תחביר

8. א. לפניך שני משפטים מורכבים, ובכל אחד מהם מילת הקישור "אם" פותחת פסוקית.
- I. אם ישאלו את החניכים מה הם הערכים החשובים ביותר בתנועה שהם חברים בה, מה הם יגידו?
- II. נטע סיזל: "בעיניי, המדד להצלחה הוא השאלה אם אנחנו מצליחים לגדל אנשים שמגלים מעורבות חברתית".

ניתוח / המרה

- (4) משפט II מוסר בדיבור ישיר את דבריה של נטע סיזל. כתוב את המשפט מחדש כך שימסור את דבריה של נטע סיזל במשפט מורכב בעל פסוקית מושא בדיבור עקיף.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2016, מס' 11281

פרק ב: תחביר

8. א. לפניך קטע מכתבה שפורסמה בהד החינוך (ניסן תשע"ו, אפריל 2016). הקטע מחולק לשלושה משפטים.

I. לאלי שיש, מנהל אגף של"ח וידיעת הארץ במשרד החינוך זה שתיים-עשרה שנה, יש בשורה: "אנחנו בעיצומו של תהליך, ובסופו ייהפך הטיול השנתי למסע משמעותי — ממ"ש".

II. שיש מסביר שאחד העקרונות החשובים של ממ"ש הוא שמסלולי הטיול יהיו מסקרנים ומעוררי רגשות.

III. לדבריו, התפקיד של מערכת החינוך הוא להקנות לתלמידים ידע, ערכים ומיומנויות משום שהם מכינים את התלמיד לחיים.

ניתוח / המרה

(1) בכל משפט יש דרך שונה למסירת הדברים.

ציין את דרך מסירת הדברים בכל אחד מן המשפטים.

משפט I: _____

משפט II: _____

משפט III: _____

תפקוד

(2) ציין את מספר המשפט שדרך מסירת הדברים בו היא המדויקת ביותר. _____

נמק את קביעתך. _____

(שים לב: סעיף ב של השאלה בעמוד הבא.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2016, מס' 11281

ב. לפניך ארבעה משפטים.

I. ארגון ההורים הארצי התריע שיש לבטל את מוסד הטיול השנתי והזהיר כי הטיולים הם חממה לאלימות.

II. החוקר עודד אבישר מציין כי עם קום המדינה שיקפו טיולי בית הספר את סדר היום הלאומי.

III. האחראי לטיול דיווח למכבי האש על שרפה שפרצה בשטח.

IV. אולי בעוד כמה שנים יאמר תלמיד: "כל מה שהייתי צריך לדעת, למדתי בטיול השנתי".

ניתוח / המרה

(1) הקף את כל פועלי האמירה (פועלי ההבעה) במשפטים.

שים לב: ייתכן יותר מפועל אמירה אחד במשפט.

תפקוד

(2) מייין בטבלה שלפניך את פועלי האמירה שהקפת.

פעלים שמובעת בהם עמדה	פעלים ניטרליים

9. ג. לפניך שני משפטים. הפיסוק של כל אחד מן המשפטים משפיע על המשמעות שלו.

I. לדבריו, לא הייתה כל התייחסות.

II. לדבריו לא הייתה כל התייחסות.

תפקוד

(1) הסבר את המשמעות של כל אחד מן המשפטים.

_____ המשמעות של משפט I:

_____ המשמעות של משפט II:

ניתוח / המרה

(2) ציין את תפקידה התחבירי של המילה "לדבריו" בכל אחד מן המשפטים.

_____ משפט I: _____ משפט II:

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חצב־ברק, אוגוסט 2016, מס' 11281

10. א. להלן שאלות ששאלו תלמידים בטיול:

I. אוף, מתי כבר מגיעים?

II. נוכל לישון עד מאוחר?

III. למה אני צריך את זה?

IV. וואו, כמה עולה לגור פה?

V. יש טלוויזיות בחדרים?

VI. האוטובוס קרוב?

ניתוח / המרה

(1) • בחלק מן המשפטים יש מילות שאלה. ציין את התפקיד התחבירי המשותף

לכל מילות השאלה. _____

• איזו מילת שאלה אפשר להוסיף לשאלות שאין בהן מילת שאלה בלי

לשנות את משמעות המשפט? _____

• בחר באחד מן המשפטים שאין בו מילת שאלה, וכתוב אותו מחדש עם מילת השאלה שציינת.

• חָבֵר משפט מורכב שבו ישמש המשפט שכתבת פסוקית בדיבור עקיף, וציין את סוג הפסוקית. (הוסף חלק עיקרי.)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ו, מס' 75281

פרק ב: תחביר

7. לפניך ארבעה משפטים, ובהם מבנים תחביריים שונים למסירת דברים. קרא אותם, וענה על הסעיפים שאחריהם.

I. לפי נתוני ארגון ההגירה הבינלאומי, בשנה האחרונה טבעו 3,492 מהגרים שניסו להגיע לאירופה דרך הים.

II. בהונגריה אומרים כי הם קורסים תחת נטל קליטת המהגרים.

III. "אירופה אינה מחויבת לקלוט בשטחה את כל המהגרים", טוען אבי פרימור.

IV. לטענת אזרחים בגרמניה, קליטת מהגרים בלי הגבלה עלולה לפגוע בצביון של מדינתם.

ניתוח / המרה

א. ציין את דרך מסירת הדברים בכל אחד מן המשפטים I-IV.

ב. (1) העתק מן המשפטים II, III רק את המידע שנמסר במשפט.

משפט II: _____

משפט III: _____

תפקוד

(2) מבין המשפטים II, III ציין את מספר המשפט שהמידע שנמסר בו אמין יותר.

נמק את קביעתך במושגים תחביריים. _____

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשע"ו, מס' 11281

פרק ב: תחביר

ניתוח / המרה

12. א.

לפניך משפט המנוסח כפי שמקובל לנסח כותרות בעיתונים.
חוקרים: חינוך לתזונה נכונה בגן יספר את הרגלי האכילה של הילדים.
הוסף פועל אמירה למשפט וכתוב אותו מחדש.

ב.

לפניך שני משפטים.
חינוך לתזונה נכונה בגן תורם להקניית הרגלי אכילה נכונים לילדים. כך עולה ממחקר חדש.
כתוב את שני המשפטים במשפט מורכב אחד, תחם בו את הפסוקית, וציין את תפקידה התחבירי.

ג.

לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם צירוף מילים מסומן בקו.
I. לדברי עורכי המחקר, אפשר לשפר את הרגלי האכילה של הילדים.
II. יש גננות אשר אינן מאמינות לדברי עורכי המחקר.
(1) ציין את תפקידו התחבירי של הצירוף המסומן בקו בכל אחד מן המשפטים.

I. _____

II. _____

תפקוד

(2) מהי התרומה של הצירוף המסומן בקו במשפט I למשמעות המשפט?

עברית: הבנה, הבעה ולשון, מרכיב 70%, חורף תשע"ו, מס' 11281

פרק ב: תחביר

ניתוח / המרה

10. א. לפניך שני משפטים, ובהם מבנים תחביריים שונים למסירת דברים בשם אומרם. ליד כל משפט יש קו.
- I. יושבת ראש הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי אמרה: "הנתונים מוכיחים גם הם שפערי השכר הם עיוות מוסרי ויש להמשיך להילחם בהם".
- II. לטענת הנשים, הגברים בקבוצה לא התחשבו בהן ואפילו לעגו להן בגלל רצונן העז בשוויון. _____
- לפניך תיאור של שלושה מבנים תחביריים המוסרים דברים בשם אומרם.
- (1) משפט מורכב בעל פסוקית מושא בדיבור ישיר.
- (2) משפט מורכב בעל פסוקית מושא בדיבור עקיף.
- (3) משפט בעל הסגר.
- בקו שליד כל אחד מן המשפטים II-I, ציין את המספר של המבנה התחבירי המתאים למשפט.
- ב. בכל אחד מן המשפטים II-I, ציין את התפקיד התחבירי של החלק המציין את הדובר. — התפקיד התחבירי של החלק המציין את הדובר במשפט I: _____
- התפקיד התחבירי של החלק המציין את הדובר במשפט II: _____
- ג. בחר באחד מן המשפטים II-I, ונסח אותו במבנה תחבירי אחר — מבין המבנים שבסעיף א לעיל [מבנים (1)-(3)]. המשפט שבחרת: _____
- ניסוח על פי מבנה אחר: _____
- ד. לפניך משפט נוסף. באספות הקבוצה התייחסו בזלזול לטענת הנשים בדבר חוסר השוויון. מהו ההבדל בין התפקיד התחבירי של צירוף המילים "לטענת הנשים" במשפט זה ובין התפקיד התחבירי של צירוף זה במשפט II ? _____
- _____
- _____